

Orice călătorie la Ierusalim e, inevitabil, un voiaj în viitor

Un reportaj obiectiv, în 14 opriri sentimentale, din anul 5773 (II)

5. Măsura timpului la Sfântul Mormânt

Biserica Sfântului Mormânt este împărțită de șase comunități: latinii (romano-catolicii), grecii ortodocși, armenii ortodocși, sirienii ortodocși (iacobiții), etiopienii și coștii care coabitează într-un permanent război rece. Pentru că niciuna dintre părți nu acceptă ca o alta să dețină cheile bisericii, aceasta este închisă și deschisă zilnic de către o familie de musulmani care le are în custodie încă din secolul XII. Dovada că pe pământul sfânt e o altă măsură a timpului e și faptul că drepturile creștinilor care împart biserica Sfântului Mormânt sunt menționate într-un „Status Quo asupra locurilor sfinte”, stabilit încă din anul 1757 printr-un decret dat de sultanul otoman. El a fost reconfirmat în 1852 și detaliat în 1922 de către o comisie britanică. Acest document fixează perioadele și locurile de rugăciune pentru fiecare comunitate cu acordul tuturor părților. În Biserica Sfântului Mormânt, considerat cel mai sfânt loc al creștinătății, se găsesc locurile răstignirii, al îngropării și al învierii lui Hristos precum și ultimele cinci opriri (stațiile X-

Ierusalim

XIV) ale Drumului Crucii. Aici sunt locurile unde Iisus a fost dezbrăcat de veșminte, a fost pironit, a murit, a fost coborât de pe Cruce și înmormântat. Cei care vor să se reculeagă în acest spațiu imens și neregulat ridicat din piatră masivă trebuie să recurgă la un imens efort de voință. E un mereu du-te vino de oameni care aleargă să vadă toate locurile sfinte ale creștinismului, stau la cozi, se împing, strigă în toate limbile creștine ca aceia din față să înainteze mai repede (*bistro, bistro, piu veloce, piu veloce, mai repede, mai repede!* Sau: *ce fac ăia în față de nu mai înaintează?*). Călugării diferitelor comunități potolesc avântul pelerinilor de a ajunge mai repede la „obiective” și au misiunea de a-i zori să nu poposească în mod exagerat în fața locurilor sfinte legate de viața Mântuitorului.

6. Întâlnirea oamenilor cu Lumina are loc în fiecare an la ora 14 fix

Prima biserică a fost ridicată, pe acest loc, în anul 66 d.Hr. iar în anul 326, împăratul Constantin și-a trimis mama să găsească adevăratele locuri sfinte. Sfânta Elena a găsit Adevărata Cruce (cu ajutorul unui evreu pe nume Iuda!) și împăratul a construit aici o biserică terminată în anul 348. Acum, Capela Regăsirii Sfintei Cruci și Capela Sfintei Elena se află periferic, în aripa dinspre Apus a Bisericii Sfântului Mormânt. Sub Dom se află Mormântul Sfânt, în interiorul unui monument de marmură intitulat „Edicula”, ridicat peste camera mortuară originală, din piatră. Distrusă de Al Hakim, refăcută în secolul XI, apoi în 1955 și 1808, construcția actuală încorporează toate structurile anterioare, toate fiind suprapuse precum foile

de ceapă. Mormântul e luminat de 44 de candelabre. În anticamera Mormântului e Capela Îngerului, unde se află piatra pe care, potrivit evanghelistului Matei, a stat Îngerul pentru a vesti învierea Domnului. Aici, în această încăpere mică, în care nu încap deodată mai mult de patru oameni, are loc în fiecare an, o minune. În Sâmbăta Mare de dinaintea Duminicii Paștelui Ortodox, la ora 14, are loc Miracolul apariției luminii sfinte. Patriarhul Bisericii Ortodoxe grecești intră singur la Sfântul Mormânt ducând cu el un mănunchi de lumânări și revine cu ele aprinse. Acest miracol se petrece doar la ortodocși. Nici catolicii, în 1101, nici armenii, în 1597, nu au reușit să aprindă lumânările din Focul Sfânt sau din Lumina Sfântă. Așa că, de atunci încolo, Lumina Sfântă ajunge în lume datorită ortodocșilor...

7. Oameni și scări în Biserica Luminii Sfinte

Intrarea actuală în Sfântul Mormânt datează din anul 1048. Cândva a mai existat și o intrare laterală. Cei care privesc cu atenție zidurile Bisericii nu se poate să nu fi observat că de una din ferestre atârna o scară care e cunoscută, printre oamenii locului, drept „scara inamovibilă”. Ea datează tocmai din anul 1852, an în care *Status Quo*-ul a fost reconfirmat. Povestea spune că această scară era folosită de armenii care ieșeau de aici să inspire aer proaspăt într-o vreme când otomanii îi taxau pe clericii creștini de fiecare dată când intrau sau ieșeau din biserică. Ei făceau, astfel, o importantă economie la bugetul bisericii lor. Astăzi, grecii revendică și ei pervazul ferestrei așa că „scara inamovibilă” nu poate fi mutată din loc. Când, odată și odată, scara va putea să se pună, va trebui ca grecii și armenii să se pună la masa negocierilor și să hotărască cum e mai bine pentru ambele părți.

O altă poveste interesantă, de aceeași factură, îi privește pe etiopieni și coștii. Etiopienii controlau mai multe capele din interiorul Bisericii Sfântului Mormânt până când, în secolul XVII, n-au mai putut plăti birurile datorate stăpânirii otomane. Spațiul pe care l-au mai deținut după acea dată se rezuma doar la acoperișul bisericii unde ființau și câteva chilii. În secolul următor, din nefericire pentru ei, documentele care le atestau drepturile au ars și otomanii au încredințat lăcașul coștilor. Aceștia au schimbat imediat lacătele pentru a împiedica accesul etiopienilor. În 1970, pe când coștii erau plecați la rugăciune, etiopienii au recucerit acoperișul și au schimbat lacătele. Ca represalii, Biserica Coptă a hotărât că enoriașii săi să nu mai vină în pelerinaj la Ierusalim până când conflictul cu etiopienii nu va fi rezolvat. De atunci a trecut, deja, prima jumătate de secol...

Iată că în 2002, într-o zi călduroasă de iulie, un călugăr copt care era însărcinat să vegheze, dintr-un loc anume, spre a menține intacte pretențiile bisericii sale, „beat de soare și părtilingvaz”, a dat să-și tragă scaunul mai la umbră. A fost scânteia care a reaprins conflictul în urma căruia 11 călugări din ambele tabere au suferit mai multe răni trupești.

Inginerii israelieni, care vorbesc în limbajul sec al științei și tehnicii, au avertizat părțile aflate în conflict că acoperișul riscă să se prăbușească în curând. Statul Israel s-a oferit chiar să-l repare pe cheltuiala sa. Însă, așa cum probabil bănuieți, încă nu s-a obținut acordul părților beligerante, pentru repararea lui. Conflictele religioase țin, în Biserica Sfântului Mormânt, vreme de secole. Pelerinii, din fericire, nu le observă sau nu le bagă în seamă. Ei privesc, mereu, spre fereastra de lumină din vârful Domului și se întreabă cum se face că, an de an, Lumina Sfântă vine, punctual, la întâlnirea cu credincioșii de Ziua Învierii Domnului. Toate celelalte lucruri, pe care ghidurile turistice le consemnează conștiincios, au consistența, ca să facem o comparație la îndemână, știrilor pe care televiziunile le prezintă, pentru o maximă audiență, la ora 17 fix.

8. În sfârșit, cu fața la Zid

În Zidul Plângerii (oficial Zidul de Vest sau Kotel) fiecare crăpătură din zid este folosită pentru a pune, pe bucățele de hârtie, dorințele noastre cele mai secrete adresate Domnului. O să vă întrebați, desigur, care e soarta finală a acestor mii de bilețele adresate de oameni, în toate limbile pământului, lui Dumnezeu. Am aflat că de două ori pe an acestea sunt scoase din zid și arse într-un cimitir evreiesc pentru a putea face loc altora noi. Zidul ține pasul cu tehnica modernă. Există și o pagină de web care permite scrierea unei dorințe de acasă și trimiterea ei pentru a putea fi plasată în Zid. Printr-un alt site, puteți angaja un evreu ortodox să se roage în numele dv. timp de 40 de zile. Prețul variază în funcție de solicitări. Există rugăciuni standard, exclusive sau de primă clasă. Prețurile sunt pe măsură și variază între 90 și 1.800 de dolari. Zidul Plângerii este, pentru iudaism, locul cel mai sfânt de pe pământ. Blocurile mari de piatră de la bază, urmate de altele de mărime mijlocie și mică spre vârf, sunt tot ceea ce a mai rămas din vechiul zid al Muntelui Templului, loc unde evreei aspiră de secole să se roage.

(va urma)